

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

תוכן

- א. אפי' מאה תופסין בה.....2
- ב. מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ואם מת הולצת ולא מתייבמת.....2
- ג. האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים זוז הרי זו מקודשת והוא יתן 3
- ד. על מנת שאתן לך מכאן ועד ל' יום נתן לה בתוך שלשים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.....3
- ה. ע"מ שיש לי מאתים זוז הרי זו מקודשת ויש לו.....4
- ו. על מנת שאראך מאתים זוז הרי זו מקודשת ויראה לה ואם הראה על השלחן אינה מקודשת.....4
- ז. והוא יתן תנאה הוי מקיים תנאה ... שפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר ... לא הוי קידושין 5
- ח. האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ... והיא תתן תנאה הוי מקיימא תנאה ואזלה.....5
- ט. ע"מ שתתני לי מאתים זוז אף על פי שנתקרע הגט או שאבד הרי זו מגורשת לאחר לא תנשא עד שתתן ... ומת נתנה אין זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם.....7
- י. כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי.....8
- יא. על מנת שיש לי מאתים זוז וכו' ... היישנין שמא יש לו... בקידושי ספק.....9
- יב. ע"מ שאראך מאתים זוז וכו' תנא לא נתכונה אלא לראות משלו ואם הראה לה על השלחן אינה מקודשת ... דאע"ג דנקט דמי בעיסקא.....9
- יג. על מנת שיש לי בית כור עפר הרי זו מקודשת ויש לו.....10
- יד. על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.....10
- טו. על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה ואם הראה בבקעה אינה מקודשת ... דנקיט בדיסתורא.....11

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

דף ס.

א. אפי' מאה תופסין בה

אמר לה¹ הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום, ובא אחר ואמר הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום, ובא אחר ואמר הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרה ימים, אפילו הם מאה על הסדר הזה שכלו קידושי שני בתוך של ראשון, כולם תופסין בה וצריכה גט מכל אחד ואחד, מפני שהיא ספק מקודשת מכולן².

ב. מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ואם מת חולצת ולא

מתייבמת

¹ שו"ע ונו"כ מ ד

² בלבוש וח"מ ט כתבו שאם דראשון חזרה הו"ל דשני של אחריו קידושין, דהא ראשון הדר ביה ממעכשיו, וכן בכולן, ואי דראשון תנאי הוה קידושי ראשון חיילי ודאחרונים לא חיילי, ואי חזרה הוה קידושי דאחרון חיילי ודראשונים לא חיילי, ובהאי אחרון הוא הדין אם קדשה סתם דהואיל ולא בא אחר אחריו מה לי ולתנאו, והוי דינא כמו שכתבנו דהוי דראשון קידושין או דאחרון והאמצעים לא חיילי כלל. אבל איכא למימר נמי דהאי לישנא משמע תרווייהו תנאי וחזרה יש אומרים אותו בלשון תנאי ויש אומרים אותו בלשון חזרה, ושמא של זה היה תנאי ושל אחריו היה חזרה, או איפכא דדילמא קמא לחזרה קא מכווין וחלו של שני ושני לתנאה מכווין וחלו קידושיו ואין של ראשון ואחרון קידושין ובעיא גיטא מאמצעי, ואיכא למימר דקמאי תנאי ושל קיימין ואיכא למימר דכולהו חזרה ושל אחרון לבד קיימין, לפיכך מספק חיישינן לקידושי כולם וצריכה גט מכל אחד ואחד מפני שהיא ספק מקודשת מכולן, דמספקינן בלישני דכולהו אי תנאי הוה או חזרה הוה כמו שהתבאר לעיל דף נח: ונט. וזהו הוא דעת רב ודעת ר' יוחנן כי שרגא דליבני דכל חד וחד רווח' שבק לחבריה ופרשי' והר"ן מדקאמר ר"י לשון תופסין משמע דס"ל שיש בה צד קידושין לכולן דכיון דלא נגמרו קידושי שום א' מהם כל חד שבק רווח' להיות נתפסין בה קדושי שני כמו שסידר לבנים ונותן הלבנה מקצתה על לבנה זו ומקצתה על חברתה כדי שישאר ריוח לסידור לבנה אחרת וה"נ כל חד שבק רווח' ולפיכך קדושי כולן נתפסין בה אליב' דר"י. ועיין ב"ש שם ה"ג דיכול לגרש כ"א מיד דהא הקדושין חלין מיד, ולהני פוסקים דפסקו כרב דאמר ספק הוא אם תנאי הוא או חזרה כמה שפסק הרמב"ם והמחבר א"י לגרש מיד שמא תנאי הוא ועדיין לא חלין הקדושין כ"כ הרשב"א בתשו' סי' תש"ז מיהו נראה הר"א ש לא ס"ל כן דהא הבין דהרמב"ם פוסק כרב דאמר מספק' לן אם תנאי או חזרה והרמב"ם כתב שניהם נותנין גט בין תוך ל' יום בין אחר ל' יום וכן פירשו המגיד והב"י דברי הרמב"ם א"כ ע"כ ס"ל דכ"א יכול לגרש מיד אפי' אם תנאי הוא וי"ל הטעם הוא דאמרינן מ"נ אם נתקיים התנאי אם כן מעכשיו היא מקודשת ושפיר חייל הגט ואם לא נתקיים התנאי או נתבטלו הקדושין וכאלו מגרש לאשה אחרת שאינה אשתו, אלא קשה א"כ אתה מצריך כרוז לכהונה שמא לא נתקיים התנאי והגט בטל, ואפשר דדומה כאלו מגרש על התנאי וכשלא נתקיים התנאי מותרת לכהונה וא"צ כרוז משום דידוע הוא שגירש ע"ת כן ה"נ, מיהו נראה דיש להחמיר בדעת הרשב"א.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

כבר התבאר במסכת גיטין דף עב. שהמגרש את אשתו ואמר אמר הרי זה גיטך מעכשיו, או מהיום, ולאחר מיתה³, הרי זה ספק מגורשת, דשמוא אחר שאמר מעכשיו חזר בו מלשון מעכשיו⁴, ור"ל לאחר מיתה ודוקא, וסמכה דעתו אלאחר מיתה שאמר.

ג. האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך

מאתים זוז הרי זו מקודשת והוא יתן

המקדש אשה⁵ ונתן לה פרוטה, ואמר לה התקדשי לי בפרוטה זה על מנת שאתן לך מנה⁶, כשיתקיים התנאי חלין הקידושין למפרע אף על פי שלא אמר מעכשיו, שכל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי⁷.

ד. על מנת שאתן לך מכאן ועד ל' יום נתן לה בתוך שלשים

מקודשת ואם לאו אינה מקודשת

ואם אמר⁸ לה על מנת שאתן לך מנה תוך שלשים יום, אם נתן לה תוך שלשים יום הווי קידושין למפרע.

ואם לא נתן לה תוך שלשים יום אינה מקודשת.

³ דלא כטור שכתב בשם הרמ"ה שאין מעכשיו כמו מהיום דאע"ג דמהיום ולאחר מיתה הווי ספק מעכשיו ולאחר מיתה הווי גט עכ"ל

⁴ הכי ס"ל לחכמים דספק הוא כיון דלא סיים אם מתי דהווי לשון תנאי בבירור אלא בזה דולאחר מיתה דלא הווי תנאי בבירור יש לנו לחוש דמתחילה היה בדעתו לומר מעכשיו לחוד וחזר מדעתו ואמר דוקא לאחר מיתה ונמצא דאינו גט או דלמא דגם האי לישנא הווי תנאי ואולינן לחומרא. מ"ז שם ד

⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לה ו

⁶ אם נתן לה חפצים יותר מהמנה כדי שכר מורה המכירה בריוח מקודשת מספק הרלנ"ח סי' קל"ד. וכ"ש אם אמר ע"מ שאתן לך מנה ממטבע פלוני דלא קיים התנאי אם נתן לה חפצים דמי שווים הר"ם אלשקר סימן ל"ב. אבל ארום שאמר לארוסה על מנת שאתן לך סך מה ויש אומדנא שלא נתן לה אלא לקנות תכשיטיה ומלבושיה ונתן לה תכשיטים קיים תנאו מהר"י בי רב סימן ל"ב. והר"ם אלשקאר סימן ל"ב והרלנ"ח סי' קל"ד חלקו על זה. התנה לתת לה כלי או חפצים ונתן לה דמי שווין הכלי או החפצים אינה מקודשת. רלנ"ח שם והר"ם אלשקאר שם בשם מהר"י בי רב אבל הוא חולק וכתב דהוי מקודשת. אבל אם נתן לה דמי שוויה הכלי ועוד מעט יותר כדי שכר מורה הקניה בריוח הוי ס"ק לכ"ע. באר היטב שם מז

⁷ ע' סי' קמ"ג סעיף ב' כתב הרמ"א די"א דע"מ לאו כמעכשיו ושם כתב הש"ע דעה זו ע"פ מה שכתב בבה"ב וא"י למה השמיטו הכא ואולם צ"ע מי ומי הם החולקים כי עדיין לא מצאתי אותם להדי'. בית מאיר שם

⁸ שו"ע ונו"כ שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואם קבלה קידושין מאחר תוך שלשים יום מקודשת ואינה מקודשת, ותלויין קידושיה עד שלשים יום, וכי שלמי שלשים יום אי לא קיים הראשון תנאו, פקעי קידושי ראשון וגמרי קידושי שני ואינה צריכה גט מראשון. ואם קיים הראשון תנאו חלין קידושין למפרע ואינה צריכה גט משני.

ה. ע"מ שיש לי מאתים זוז הרי זו מקודשת ויש לו

האומר הרי⁹ את מקודשת לי על מנת שיש לי מנה, אם ידוע בעדים שיש לו מנה מקודשת בודאי, ואפילו עדים מעידים שראו אצלו מנה, ממילא אנו אומרים חזקה שהוא שלו כיון שהם בידו¹⁰.

היה לו מנה אלא שהוא משועבד לבעל חוב¹¹ הרי זו מקודשת ודאי, שמכיון דעדיין לא הקנהו לבעל חוב הרי הוא עדיין שלו ומקודשת לו מעכשיו, אף על גב שישלמנו אה"כ לבעל חוב¹² אך אם אמר שמשועבד מעכשיו אינה מקודשת¹³.

ו. על מנת שאראך מאתים זוז הרי זו מקודשת ויראה לה

ואם הראה על השלחן אינה מקודשת

על מנת שאראך מנה¹⁴, אפילו יש עדים שיכול להראות לה, אינה מקודשת עד שיראנה מנה שהוא שלו¹⁵.

אמר לה על מנת להביא לך מנה¹⁶, הרי דינו כמו בעל מנת שאראך וצריך להיות משלו, ואם הביא משל אחרים אינה מקודשת.

⁹ שו"ע ונו"כ שם יד

¹⁰ ט"ז שם יב, וה"מ כב

¹¹ רמ"א שם

¹² לבוש שם

¹³ ב"ש שם לה

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם יח

¹⁵ דודאי לא נתרצית לו אלא שיראנה מנה שהוא שלו, דבשל אחרים מאי נפקא לה מיניה ולא בשופמנית עסקינן. ולא ניהי' לה לסמוך אסדהי עד שתראה בעצמה כפי תנאו וכמ"ש הטור בשם הרמ"ה. ח"מ שם כד, ב"ש לג

¹⁶ רמ"א שם

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

**ז. והוא יתן תנאה הוי מקיים תנאה ... שפשטה ידה וקבלה
קידושין מאחר ... לא הווי קידושין**

מה שהתבאר לעיל שהמקדש אשה¹⁷ ונתן לה פרוטה, ואמר לה התקדשי לי בפרוטה זה על מנת שאתן לך מנה¹⁸, כשיתקיים התנאי חלין הקידושין למפרע אף על פי שלא אמר מעכשיו, שכל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי¹⁹, ולפיכך אפילו אם קבלה הקידושין מאחר קודם שנתקיים התנאי ואח"כ נתקיים התנאי, חלין קידושי ראשון למפרע ואין קידושי השני כלום.

**ח. האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז
הרי זו מגורשת ... והיא תתן תנאה הוי מקיימא תנאה
ואזלה**

עוד התבאר שם שמגרש את אשתו אם אמר לה²⁰ הרי את מגורשת מעכשיו, או מהיום על תנאי כך וכך, או שאמר לה הרי את מגורשת על מנת²¹ כך וכך²², כשיתקיים התנאי תהיה מגורשת למפרע משעת נתינת הגט²³ לידה,

¹⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לה ו

¹⁸ אם נתן לה הפצים יותר מהמנה כדי שכר טורח המכירה בריוח מקודשת מספק הרלנ"ח סי' קל"ד. וכ"ש אם אמר ע"מ שאתן לך מנה ממטבע פלוני דלא קיים התנאי אם נתן לה הפצים דמי שווים הר"ם אלשקר סימן ל"ב. אבל ארוס שאמר לארוסה על מנת שאתן לך סך מה ויש אומדנא שלא נתן לה אלא לקנות תכשיטיה ומלבושיה ונתן לה תכשיטים קיים תנאו מהר"י בי רב סימן ל"ב. והר"ם אלשקאר סימן ל"ב והרלנ"ח סי' קל"ד חלקו על זה. התנה לתת לה כלי או הפצים ונתן לה דמי שווין הכלי או הפצים אינה מקודשת. רלנ"ח שם והר"ם אלשקאר שם בשם מהר"י בי רב אבל הוא חולק וכתב דהוי מקודשת. אבל אם נתן לה דמי שוויה הכלי ועוד מעט יותר כדי שכר טורח הקניה בריוח הוי ס"ק לכ"ע. באר היטב שם טז

¹⁹ ע'י סי' קמ"ג סעיף ב' כתב הרמ"א די"א דע"מ לאו כמעכשיו ושם כתב הש"ע דעה זו ע"פ מה שכתב בבה"ב וא"י למה השמיטו הכא ואולם צ"ע מי ומי הם החולקים כי עדיין לא מצאתי אותם להדי'. בית מאיר שם

²⁰ שו"ע ונו"כ שם קמ"ג

²¹ עיין סי' ל"ח להפוסקים דס"ל בע"מ צריך נמי להיות התנאי קודם למעשה צריך לומר התנאי בראשון קודם שיאמר ה"א מגורשת. ב"ש ג

²² בשו"ע קמ"ד הביא וי"א דאף בעל מנת נקטינן לחומרא, אלא אם כן אמר: מעכשיו בהדיא ועיי"ש בב"ש ז שכ"כ בבדק הבית להפוסקים דלא ס"ל ע"מ כמעכשיו דמי אף בע"מ יש להחמיר וא"י למה השמיט דיעה זו בר"ם קמ"ג ולא בשום מקום הביא המחבר דיעה זו אלא כאן. ועיין באור הגר"א יא שם "ולא ראיתי דיעה שם כלל דהא איפסקא בפ"ק דקדושין בהדיא בר' אלעזר ועתו"ם דגיטין ע"ד א' ד"ה ר"ה כו' וכן בבית מאיר שם לחו כתב שלא מצא להדיא מי שחולק בכך.

²³ הטור כתב כיצד אמר לה ה"ז גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז לאחר לי יום חל הגט מיד וכו' וקשה למה לו להזכיר כאן לאחר לי יום הא בסתמא נמי דינא הכי שחל הגט מיד לכשתתן לו מגורשת למפרע ונראה

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

לפיכך אינו יכול לבטל הגט ולא להוסיף על תנאי משהגיע הגט לידה, ואם מת הבעל או אבד או נשרף הגט קודם שיתקיים התנאי, הרי זו מקיימת את התנאי אחר מותו²⁴ או אחר שריפת או אבידת הגט ותהיה מגורשת למפרע משעת נתינת הגט לידה.

אולם אם אומר על מנת יכול לבטל התנאי²⁵ שיחול הגט מיד, ואין צריך ליטול הגט ממנה ולחזור וליתנו לה²⁶.

באומר מהיום מעכשיו או על מנת למרות שמגורשת למפרע מעת נתינת הגט מכל מקום לא תנשא לכתחלה קודם קיום התנאי על דעת שתקיימו אחרי כן, דשמא תיאנס

דרבותא קמ"ל שאפילו כל אחר ל' דתוך ל' אין לה יכולת לגמור הגט בנתינתה והוא קפיד שלא תתן לו תוך ל' יום אפי"ה מועיל הנתינה לאחר ל' יום למפרע. ט"ז שם ג'
²⁴ ודוקא כשהתנאי תלוי בידה כגון ע"מ שתעשה דבר פ', אבל כשהתנאי תלוי ביד הבעל כגון אם לא באתי או אם באתי ומתה היא ונתקיים התנאי אחר מיתתה לא אמרינן דנתגרשה למפרע לענין שלא נתחייב עלי' משום א"א ולענין ירושתה, והנראה דהחילוק הוא כמש"ל בסמוך דכל תנאי שתלוי בידה או שמתקיים ממילא דשוב לא אנדא ב' כלל השיבה כנתגרשה כבר דכריתות גמור הוא בחייו מש"ה מקיימת התנאי אף אחר מותו, אבל תנאי שתלוי בידו לא השיבה כריתות וגירושין עדיין, ולכך אם נתקיים התנאי אחר גירושין הוי כנגמרו הגירושין אחר מיתתה כיון שמקודם לא היה חשיב כריתות וגירושין גמורים כנ"ל. תורת גיטין שם ה'
²⁵ דבתנאי שהוא ביד האשה, או אם התנאי הוא להבעל כגון שתתן לי אז כשמבטל ואינו רוצה לקבלם הגט אינו בטל רק מטעם דנתינה בע"כ לא חשיב נתינה, ולמ"ד דחשיב נתינה אינו יכול לבטל כיון שהתנאי אינו בידו. ואם התנאי הוי שתתן לפ' אז יכול לבטל התנאי לדעת העיטור, מטעם דכל שהתנה שתתן להאחר כוונתו שיהיה הנתינה בשליחות של הבעל דאז נחשב קבלתו של פ' כאלו קיבלם, ולהכי כשמוחה הבעל אח"כ מלידת לפלוני לא חשיב נתינה. דלא מיבעי' למ"ד דנתינה בע"כ לא חשיב נתינה א"כ ה"נ לא חשיב נתינה דהא הנתינה לפלוני חשיב נתינה לידו וכשמוחה בעת ההוא הוי נתינה בע"כ, אלא אפילו למ"ד דשמה נתינה מ"מ הכא ודאי לא חשיב נתינה, דהא התנאי הוי שתתן ליד פלוני בשליחותו דאז נחשב אצל הבעל כאלו קיבלם הוא וגם אצל פ' חשיב ממש כאלו קיבלם מיד הבעל דהא בשליחותו נותנת, וכשמוחה אח"כ מלידת ומבטל שליחותו שוב לא חשיב הנתינה לפ' כנתינה לידו וגם הפ' כשקיבלם לא חשיב כמקבל מיד הבעל רק כמקבל מיד האשה וזה לא הוי' הכוונה בהתנאי שלו ומש"ה בטל הגט דהוי' כלא נתקיים התנאי. ואם הוי' התנאי תלוי ביד הבעל כגון אם לא באתי וכיוצא, להעיטור יכול לבטל מטעם כיון שבידו לקיים התנאי ולבטל הגט יכול ג"כ לבטל ולומר שיהיה כאלו נתקיים, כמ"ש הר"ן [גיטין ל"ח ע"ב מדפי הרי"ף] לענין ביטול התנאי לקיום הגט טעם זה דהיינו כיון שבידו לקיים הגט ע"י קיום התנאי יכול לומר אף שלא נתקיים שיהיה כאלו נתקיים, ה"נ ס"ל להעיטור לענין ביטול התנאי ביטול הגט. רק שבוה פליגי הרא"ש בתשובה וס"ל דא"י לבטל הגט במבואר בתשובת הרא"ש כלל מ"ז ס"י ה' רק כשבטל התנאי לקיום הגט מודה להעיטור דשייך סברא זו כיון דהתנאי לטובתו יכול לומר זו היא טובתי משא"כ לביטול הגט. וכן הטור בס"י זה משוה העיטור והרא"ש בדין ביטול התנאי לקיום הגט, אבל בתנאי שמתקיים ממילא ובע"כ דידהו כגון מעכשיו ולאחר שלשים או אם ירדו גשמים אף העיטור מודה שא"י לבטל הגט, כדמוכח ר"פ האומר בקידושין [נ"ח ע"ב] במעכשיו ולאחר שלשים יום דאי תנאי הוי' א"י לחזור בה ועי"ש בחי' [גיטין ע"ו ע"א] שהארכתי. אמנם הא קשה לי דהכא חש לדעת העיטור דאף במעכשיו יכול לבטל הגט, ובמקח וממכר לא הביא כלל דעת העיטור בתנאי דמעכשיו שיהי' יכול לבטל ואפשר דדוקא בגירושין דבעינן כריתות וכל שהתנאי בידו עדיין אנדא ב' ולא חשיב גירושין גמורים כיון שעדיין בידו שתהי' אשתו לכך יכול לבטלו משא"כ במקח וממכר. תורת גיטין שם ז'
²⁶ ובזה אין חילוק בין תנאי ע"מ לתנאי אם אלא לענין אם רוצה לבטל הגט או להתנות תנאי אחר אז בע"מ דהגט חל מיד א"י ובתנאי אם עדיין לא חל יכול לבטל אבל לבטל התנאי יכול לבטל בשניהם וא"צ ליטול הגט ממנה ולא כב"ה. ב"ש שם א'

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ולא תוכל לקיימו ולא יחול הגט לעולם ותהיה באיסור אשת איש, ואם נשאת יפרוש בעלה ממנה עד שיתקיים התנאי.

במה דברים אמורים בתנאי²⁷ שיש בו קום עשה דחיישינן שמא לא תקיימנו, אבל בתנאי שהוא בידה²⁸ והוא יכול להתקיים בשב ואל תעשה²⁹ לא חיישינן שמא תקלקל עצמה ותעבור עליו, ולפיכך מותרת להנשא מיד בתנאי דעל מנת או מעכשיו. ויש אומרים דאפילו לא אמר מעכשיו ולא מהיום ולא על מנת, אפילו הכי דינו כאומר מהיום, משום דזמנו של גט שכתוב בו מוכיח עליו, הלכך אזלינן ביה לחומרא. ויש אומרים דאפילו בתנאי דמעכשיו יש לבטלו, ויש להחמיר.

דף ס:

ט. ע"מ שתתני לי מאתים זוזי אף על פי שנתקרע הגט או שאבד הרי זו מגורשת לאחר לא תנשא עד שתתן... ומת נתנה אין זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם

עוד התבאר במסכת גיטין שם: שאם אמר לה³⁰ הרי את מגורשת מעכשיו, או מהיום על תנאי כך וכך, או שאמר לה הרי את מגורשת על מנת³¹ כך

²⁷ המחבר קמג שם סתם ופסק כדעת הרמב"ן והרשב"א והר"ן

²⁸ עב"ש ס"ק ד' דתנאי דמאתים זוזי לא הוי בידה דאימר תפסיד כל אשר לה. ואף דכל תנאים שהוא בקום ועשה יש לספק אימר לא יהי' בידה לקיים שהכל בידי שמים. צריך לומר דלא חיישינן לאונס אבל להפסיד אפשר דשכיח הוא וחיישינן. ואם יש לה עכשיו ובידה לקיים קודם הנשואין אסרינן אותה להינשא לכתחלה כיון שבידה לקיים תיכף, אמרינן לה שתקיים תיכף. משא"כ תנאי שבידה וא"א לה לקיים תיכף כגון בע"מ שתשמש אבא ב' שנים שבידה לקיים וא"א לה לקיים תיכף לא מענינן אותה והשיב בדיעבר ומותרת להנשא, דלפעמים מתנה עמה על זמן ארוך מאוד כגון שתשמש אביו כל ימי חייו דאז תצטרך לענן כל ימי חייו אביו ואין דיעבר גדול מזה לכך מותרת להינשא דלאונס לא חייש. תורת גיטין שם ו

²⁹ לדעת הרמב"ם כל שבידה הוא אפילו הוא בקום ועשה לא חיישינן שתעבור ומותרת להנשא והא דתנאי בברייתא כמ"ש ע"מ שתתני לי מאתים זוזי וכו' לאחר לא תנשא כתב המגיד הרמב"ם ס"ל דנדחה ברייתא זו כי משמע בסוגי' פ' המגרש דמותרת להנשא. מיהו דבר שביד אחרים לא תנשא לפ"ז לא היה צריך לומר דנדחה הברייתא אלא תנאי שתתן הוי כתנאי שאינו בידה שמא תפסיד כל אשר לה כמ"ש ברש"י ובתוס' ובטור או י"ל מברייתא זו יליף נתינה בע"כ פסול לא תנשא לכתחלה והיינו לפי לישנ' בתרא דרבא נתינה בע"כ הוי נתינה וקשה למה תני' בברייתא ולאחר לא תנשא וא"א לומר משום שמא לא תקיים התנאי הא מסוגי' פ' המגרש מוכח כל שבידה לקיים מותרת להנשא אלא נתינה בע"כ הגט פסול מ"ה אין בידה שהוא יקבל ברצונו ב"ש שם ד

³⁰ שו"ע ונו"כ שם קמג ב

³¹ עיין סי' ל"ח להפוסקים דס"ל בע"מ צריך נמי להיות התנאי קודם למעשה צריך לומר התנאי בראשון קודם שיאמר ה"א מגורשת. ב"ש ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

וכך³², כשיתקיים התנאי תהיה מגורשת למפרע משעת נתינת הגט³³ לידה, לפיכך אינו יכול לבטל הגט ולא להוסיף על תנאי משהגיע הגט לידה, ואם מת הבעל או אבד או נשרף הגט קודם שיתקיים התנאי, הרי זו מקיימת את התנאי אחר מותו³⁴ או אחר שריפת או אבידת הגט ותהיה מגורשת למפרע משעת נתינת הגט לידה.

י. כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי

כבר התבאר לעיל דף ה. ובגיטין שם. שכשמתנה ואומר שיחול כך וכך על מנת שאעשה כך וכך, כשיתקיים התנאי חל אותו הדבר למפרע אף על פי שלא אמר מעכשיו, שכל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי³⁵, ואפילו אם קבלה הקידושין מאחר קודם שנתקיים התנאי ואח"כ נתקיים התנאי, חלין קידושי ראשון למפרע ואין קידושי השני כלום.

ובדרף עה: שם התבאר שבכל תנאי שיש בו מעכשיו או על מנת, יש אומרים³⁶ שא"צ לכל משפטי התנאים, ויש חולקים³⁷.

³² בשו"ע קמ"ד הביא ו"א דאף בעל מנת נקטינן לחומרא, אלא אם כן אמר: מעכשיו בהדיא ועיי"ש בב"ש ז"ש ש"כ"ב בדרך הבית להפוסקים דלא ס"ל ע"מ כמעכשיו דמי אף בע"מ יש להחמיר וא"י למה השמיט דיעה זו בר"ס קמ"ג ולא בשום מקום הביא המחבר דיעה זו אלא כאן. ועיי"ן באור הגר"א יא שם "ולא ראיתי דיעה שם כלל דהא איפסיקא בפ"ק דקידושין בהדיא בר' אלעזר ועתו"ס דגיטין ע"ד א' ד"ה ר"ה כו' וכן בבית מאיר שם לחו וכתב שלא מצא להדיא מי שחולק בכך.

³³ הטור כתב כיצד אמר לה ה"ז גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו לאחר ל' יום חל הגט מיד וכו' וקשה למה לו להזכיר כאן לאחר ל' יום הא בסתמא נמי דינא הכי שחל הגט מיד לכשתתן לו מגורשת למפרע ונראה דרבנותא קמ"ל שאפילו כל אחר ל' דתוך ל' אין לה יכולת לגמור הגט בנתינתה דהוא קפיד שלא תתן לו תוך ל' יום אפי"ה מועיל הנתינה לאחר ל' יום למפרע. ט"ז שם ג

³⁴ ודוקא כשהתנאי תלוי בידה כגון ע"מ שתעשה דבר פ', אבל כשהתנאי תלוי ביד הבעל כגון אם לא באתי או אם באתי ומתה היא ונתקיים התנאי אחר מיתתה לא אמרינן דנתגרשה למפרע לענין שלא נתחייב עלי' משום א"א ולענין ירושתה, והנראה דהחילוק הוא כמש"ל בסמוך דכל תנאי שתלוי בידה או שמתקיים ממילא דשוב לא אנדא ב' כלל השיבה כנתגרשה כבר דכריתות גמור הוא בחייו מש"ה מקיימת התנאי אף אחר מותו, אבל תנאי שתלוי בידו לא השיבה כריתות וגירושין עדיין, ולכך אם נתקיים התנאי אחר גירושין הוי כנגמרו הגירושין אחר מיתתה כיון שמקודם לא היה השיב כריתות וגירושין גמורים כנ"ל. תורת גיטין שם ה

³⁵ ע' ס' קמ"ג סעיף ב' כתב הרמ"א ד"א דע"מ לאו כמעכשיו ושם כתב הש"ע דעה זו ע"פ מה שכתב בבב"ב וא"י למה השמיטו הכא ואולם צ"ע מי ומי הם החולקים כי עדיין לא מצאתי אותם להדיא. בית מאיר שם

³⁶ שו"ע אהע"ז סימן לח סעיף ג, והוא מדברי הרמב"ם בפ"ו מה' אישות שכתב שא"צ לכפול תנאי ולא להקדים התנאי על המעשה, אבל צריך להתנות בדבר שאפשר לקיימו, ועי' בנו"כ שם שתנאי שאי אפשר לקיימו לאו מתנאי דב"ג ובר נפקי אלא סברא היא, וכתב בב"ש שם דה"ה תנאי ומעשה בדבר אחד אינו מעכב, אבל הן קודם ללאו גם כמעכשיו מעכב, ועי' באבן האזל שם.

³⁷ שו"ע אהע"ז שם, והוא מדברי הטור בשם התוס' והרא"ש, ועי' שו"ת הרא"ש כלל פא סימן א, ועי' באבני מילואים שם.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

יש אומרים³⁸ שא"צ למשפטי התנאים אלא כשאמר בלשון אם יהיה, אבל אם אמר לכשיהיה אין צריך, וכן בדבר שמשיר בגוף המקח³⁹.

יא. על מנת שיש לי מאתים זוז וכו' ... חיישינן שמא יש לו... בקידושי ספק

מה שהתבאר לעיל שהאומר הרי⁴⁰ את מקודשת לי על מנת שיש לי מנה, מקודשת זהו אם ראו עדים שיש בידו מנה ומקודשת בודאי, אבל אם אין ידוע ולא ראו בידו, מקודשת מספק שמא יש לו. ואפילו הוא אומר אין לי⁴¹, ואפילו היא מודה⁴². מקודשת מספק שהוששים אנו שמא נתחרטו ורועה לבטל הקידושין. אולם אם עדים מעידים שידוע להם שלא היה לו מעולם מנה, אינה מקודשת⁴³.

לא היה לו בשעת קדושין, והרויח אח"כ והראה לה, אינה מקודשת⁴⁴.

יב. ע"מ שאראך מאתים זוז וכו' תנא לא נתכונה אלא לראות משלו ואם הראה לה על השלחן אינה מקודשת ... דאע"ג דנקט דמי בעיסקא

כבר התבאר שאמר לאשה על מנת שאראך מנה⁴⁵, אפילו יש עדים שיכול להראות לה, אינה מקודשת עד שיראנה מנה שהוא שלו. שודאי לא נתרצית לו אלא שיראנה מנה שהוא שלו⁴⁶.

³⁸ נה"מ סימן רו סק"א, כגון שאמר לכשיהיה לי דמים אחזיר לך, אין זה תנאי אלא כמו לזמן, כמו במגרש לאחר ל' דלא בעינן משפטי התנאים.

³⁹ נה"מ שם ובסימן ריב סק"ד, כגון שאמר על מנת שדיוטא העליונה שלי, או שמשיר לו המתנות, שאין זה תנאי אלא שיר, וכן בע"מ שאין בו אונאה וכיוצא בזה, וכ"כ במשפ"ש בשם שו"ת רח"כ במי שנתן עובונו לאשתו והיא חייבת להספיק לעשרה לומדים למשך שנה לעלוי נשמתו, שאין זה תנאי אלא שיר ומציאין ממנה כדי הספקה ללומדים כפי שצוה הבעל.

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם יד

⁴¹ ועיין בהמקנה קונט"א ובטיב קידושין אמאי אינו במינו שיכול לגרשה

⁴² ח"מ שם כב. וב"ש כט

⁴³ ב"ש שם כט

⁴⁴ רמ"א שם יח

⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם יח

⁴⁶ דבשל אחרים מאי נפקא לה מיניה ולא בשופטניות עסקינן. ולא נידח' לה לסמוך אסדהי עד שתראה בעצמה כפי תנאו וכמ"ש הטור בשם הרמ"ה. ח"מ שם כד, ב"ש לג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואפילו אם הראה לה מנה שיש לו בעיסקא מחצית שכר מאחרים אינה מקודשת. ויש אומרים⁴⁷ שאפילו הרויה כבר במעות אלו ויגיע לחלקו בריוח מנה אינה מקודשת⁴⁸.

לא היה לו בשעת קדושין, והרויה אח"כ והראה לה, י"א⁴⁹ שמקודשת. אמר לה על מנת להביא לך מנה⁵⁰, הרי דינו כמו בעל מנת שאראך וצריך להיות משלו, ואם הביא משל אחרים אינה מקודשת.

יג. על מנת שיש לי בית כור עפר הרי זו מקודשת ויש לו

על מנת⁵¹ שיש לי בית כור עפר, אם יש עדים שיש לו הרי זו מקודשת ודאי, ואם לאו הרי זו מקודשת מספק⁵² שמא יש לו, ואפילו הוא אומר אין לו, חיישינן שמא נתחרט או מתכוין לקלקלה.

יד. על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת

על מנת⁵³ שיש לי בית כור במקום פלוני, אם יש לו באותו מקום מקודשת ודאי, ואם לאו מקודשת מספק שמא יש לו והוא מכוין לקלקלה.

⁴⁷ רמ"א שם מהר"ן

⁴⁸ שכל זמן שלא חלקו עדיין לא חשיב שלו דרווחא לקרנא משתעבד, (ואע"ג שמנה משועבד חשיב יש לו זה רק אם המנה בידו אבל כאן הא אינו בידו אלא עתיד להרויח. ב"ש לד) ויש לחוש שמא יחזור ויפסיד עד כלות זמן העיסקא לפיכך אינה מקודשת. אולם אם הגיע זמן החלוקה אף שעדיין לא חלקו הרי הרויח שלו מאחר שבידו לחלוק וליטול חלק ריוח שלו. ח"מ שם כה. וע' בחו"מ סימן קע"ז שם אית' המקבל עיסק' מחבירו יכול המקבל לחלק אימת שירצה ושנים שקבלו עיסק' מאחר א"י לחלק תוך הזמן צ"ל הכא איירי נמי כשקיבל עם אחר דא"י לחלק תוך הזמן. ב"ש שם לד

⁴⁹ דעת הרמ"הר' ירוחם כתב בשם הרא"ש דחולק וצריך שיהיה לו בשעת קידושין אפילו באומר סתם ע"מ שאראך דאל"כ מה גבול יש לו לעולם יאמר עדיין יש לי זמן להראותך. ח"מ כז. דס"ל להרא"ש דאין שיעור לדבר כלל אפי' אחר יב"ח י"ל עדיין יש לי זמן אף על גב בתנאי אתן לך אין לו זמן יותר מיב"ח משום דשם אחר יב"ח דינו כמורד אם יש לו ואינו נותן אבל כאן אם הרויח אח"כ נמי מהני א"כ י"ל שמא ירויח עוד. מיהו לדעת הרמ"ה י"ל דס"ל אף כאן אין לו זמן יותר מיב"ח דמסתמ' לא היה תנאי לעגן אותה כל ימי חייה ב"ש שם לו

⁵⁰ רמ"א שם

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם יט

⁵² הרמב"ם וכנ"ל אבל הרא"ש חולק בזה דא"א שיש לו ולא היה ידוע. ביאור הגר"א שם לב

⁵³ שו"ע ונו"כ שם כ

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואם יש לו במקום אחר אפילו אם הוא יותר קרוב, אינה מקודשת⁵⁴.

טו. על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה ואם הראה בנקעה אינה מקודשת ... דנקיט בדיסתורא

על מנת שאראך⁵⁵ בית כור עפר⁵⁶, אפילו יש לו עדים מקודשת כשיראנה משלו⁵⁷, דלא נתכונה היא אלא שיראנה לה משלו, ואם הראה משל אחרים, אפילו ששכר אותה הוא או שלקחה באריסות אינה מקודשת שמכל מקום אינה שלו⁵⁸.

אבל אם יש לו קרקע⁵⁹ שמעלה ממנה מס לשר או למלך, הרי גוף קרקע זו שלו לגמרי היא ומקודשת, ובלבד שיהא לו בה מותר על שיויו המס, אם הוא היחידי הנותן מס, שנותן בכדי בית כור עפר שאינו מעלה מס, שעל מנת שיהא לו בית כור עפר שלו גמור משמע.

אבל אם כל אנשי המקום נותנים מס משדות שלהם, אז אמרי' אם אמר ע"מ שיש לי בית כור, כדרך העולם קאמר, אפילו אם נותן ממנו מס נתקיים התנאי⁶⁰.

⁵⁴ שי"ל שהיא רוצה להלך דוקא לאותו מקום גם י"ל שמא פירות מאותו מקום הם יותר טוב. וכן מוכח במ"מ וחולק על הרשב"א עיי"ש.

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם כא

⁵⁶ יש להסתפק כיון דקי"ל בפ' בית כור דאם אמר לו בית כור סתם אני מוכר לך ונמצא פחות עד רובע לסאה הגיע והמקח קיים ואי נימא גבי קדושי אשה נמי כן הוא. ועיין בחידושי שכתבתי דתלי בפלוגתת הרמב"ם והרשב"א לקמן אם מהני מחילה בתנאי. ועיין לעיל ריש סי' ל"א שכתבנו בקדשה בחפיץ ואמר לה שהוא שוה חמשין והטעה אותה בפחות משתות יש להסתפק אי נימא דהוי מחילה ע"ש, וכה"ג יש להסתפק בקדשה בבית כור עצמו וצ"ע. המקנה קונמ"א שם

⁵⁷ ח"מ שם ל' ב"ש מ

⁵⁸ ואי מפסיד נמי יכול בעל הקרקע לסלוקיה

⁵⁹ רמ"א שם

⁶⁰ ח"מ שם לב. ב"ש שם מב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>